

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.4.2.20>

КОНТРАБАНДА – ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИЙ ЧИ ТРАНСГРАНИЧНИЙ ЗЛОЧИН: ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Галина Паламарчук

викладач кафедри кримінального права, процесу та криміналістики

Міжнародного гуманітарного університету (Одеса, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-5189-8952

Анотація. Стаття присвячена такому злочину, як контрабанда, який розглядається в контексті феномену транснаціональної злочинності. Надається визначення понять «транскордонності» та «транснаціональності», вказується на співвідношення цих термінів за змістом між собою. Аналізуються і ознаки транснаціональні зазначеного злочину. Наводиться аргументація щодо транскордонності контрабанди – злочину, який є безпосередньо пов'язаним із перетинанням певними товарами/предметами кордону тієї чи іншої держави. Основними методами проведення дослідження за вказаною тематикою є аналіз та порівняння розглядуваних суспільних явищ. Також зазначається теза щодо перспективності об'єднання видів контрабанди в один вид злочину. Зазначається доцільність розташування такого злочину в розділі злочинів у сфері недоторканності державного кордону, оскільки вчинення контрабанди призводить до певного порушення безпеки держави, зокрема економічної, адже контрабанда становить загрозу для економічних інтересів країни, громадської та національної безпеки держави загалом.

Ключові слова: транскордонність, транснаціональність, контрабанда, злочинність, державний кордон.

SMUGGLING – TRANSNATIONAL OR CROSS-BORDER CRIME: DEFINITIONS

Galina Palamarchuk

Lecturer at the Department of Criminal Law, Procedure and Criminology

International Humanities University (Odessa, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-5189-8952

Abstract. The article is devoted to such a crime as smuggling, which is considered in the context of the phenomenon of transnational crime. The definitions of “cross-border” and “transnationality” are given, the correlation of these terms in terms of meaning is indicated. Signs of transnational crime of the specified crime are analyzed also. Arguments are given about the cross-border nature of smuggling – a crime that is directly related to the crossing of certain goods / objects of the border of a state. There is also a thesis on the prospects of combining types of smuggling into one type of crime. The expediency of such a crime in the category of crimes in the field of inviolability of the state border is noted, as smuggling leads to a certain violation of state security, in particular economic, because smuggling poses a threat to economic interests, public and national security in general.

Key words: cross-border, transnationality, smuggling, crime, state border.

PRZEMYT – PRZESTĘPSTWO TRANSNARODOWE LUB TRANSGRANICZNE: DEFINICJA POJĘĆ

Halyna Palamarchuk

wykładowca Katedry Prawa Karnego, Postępowania i Kryminalistyki

Międzynarodowego Uniwersytetu Humanistycznego (Odessa, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-5189-8952

Adnotacja. Artykuł koncentruje się na takim przestępstwie, jak przemyt, który jest postrzegany w kontekście zjawiska przestępczości transnarodowej. Podano definicję pojęć „transgraniczności” i „transnarodowości”, wskazano na stosunek tych terminów pod względem treści. Analizowane są również cechy przestępstw transnarodowych. Argumentacja dotyczy transgraniczności przemytu – przestępstwa, które jest bezpośrednio związane z przekroczeniem przez niektóre towary/przedmioty granicy określonego państwa. Podstawowymi metodami prowadzenia badań na wskazany temat jest analiza i porównanie omawianych zjawisk społecznych. Podkreślono również tezę o perspektywach połączenia rodzajów przemytu w jeden rodzaj przestępstwa. Wskazano celowość umieszczenia takiego przestępstwa w sekcji przestępstw w zakresie nienaruszalności granicy państwowej, ponieważ przemyt prowadzi do pewnego naruszenia bezpieczeństwa państwa, w szczególności gospodarczego, ponieważ przemyt stanowi zagrożenie dla interesów gospodarczych kraju, bezpieczeństwa publicznego i narodowego państwa jako całości.

Słowa kluczowe: transgraniczność, transnarodowość, przemyt, przestępczość, granica państwa.

Вступ. Транснаціональна злочинність є результатом діяльності злочинності загалом в певній державі, її трансформації і виходу за межі території однієї держави. Унаслідок чого така злочинність набула

міжнародних, глобальних масштабів. По суті, це один із вищих рівнів кримінальної еволюції, викоренити який практично неможливо, але цілком реально зменшити її негативний вплив на сучасну світову економіку та політику. Саме серед тіньових процесів в економіці певної держави й виділяється контрабанда, яка все більше й більше набуває ознак транс національності. Тому виявлення чітких ознак транснаціональності чи транскордонності контрабанди як злочину є вагомим завданням. Для цього слід використати методи аналізу і порівняння ознак цих явищ у взаємозв'язку з контрабандою. Науковим підґрунтям для виведення основних ознак зазначених явищ будуть слугувати праці науковців, які займалися вивченням зазначеної тематики. Це такі, як Г.А. Зорін, Н.А. Зелінська, А.Д. Дорошенко, В.В. Денисович, Ю.А. Воронин, М.Г. Вербенський, тощо. Зазначені науковці приділили чималу увагу саме ознакам транснаціональності злочинності, але мало хто торкнувся визначення транскордонності, тим паче у зв'язку з контрабандою.

Основна частина. Українське суспільство сьогодні перебуває у стадії проведення суттєвих правових реформ. Одним із найбезпечніших напрямків криміналізації зовнішньоекономічної сфери сьогодні є саме контрабандна діяльність, тобто незаконне переміщення різноманітних товарів та предметів через митний кордон.

Важливо, що останнім часом все більшого розповсюдження набуває контрабанда, яка вчиняється організованими угрупованнями, що діють на території кількох держав. Тож є необхідним визначення понять транскордонності та транснаціональності для з'ясування того, яке з них більшою мірою відображає специфіку контрабандної діяльності. Саме ця теза й складає мету написання даної статті.

Усвідомлення глобальної загрози, яку несе транснаціональна організована злочинна діяльність, і виникнення проблем, які пов'язані з необхідністю боротьби з нею, беруть свій початок із кінця ХХ століття. Можна погодитися з думкою, що фактори розвитку транснаціональних злочинних організацій зумовлені появою відповідних можливостей на глобальному рівні, серед них – інтенсивний розвиток міждержавних та міжнародних відносин, розширення економічних та соціальних зв'язків, підвищення «прозорості» кордонів, поживлення міжнародної торгівлі, поява нових ринків збуту, розвиток міжнародних банківських операцій, міграція населення тощо. Витоки транснаціональної злочинності відшукуються саме в тих змінах, які супроводжують сучасний етап розвитку людської цивілізації. Усі ці процеси дали поштовх для виникнення принципово нової ситуації у кримінальному світі – формуванні та розвитку транснаціональної організованої злочинності, яка формує сучасну злочинну картину світу (Воронин, 1997: 8).

Слід зазначити, що розвиток транснаціональної злочинності протягом останніх десятиліть може розглядатися як процес раціональної реорганізації в міжнародному масштабі злочинних підприємств аналогічно реорганізації легальних господарських операцій в економіці, побудованій на ринкових відносинах. При цьому національні та міжнародні злочинні організації будують свої структури аналогічно структурам великих корпорацій із поділом праці, спрямованим на витяг максимальних прибутків і забезпечення мінімального ризику (Вербенський, 2010: 133).

Тенденція зростання транснаціональної організованої злочинності, в тому числі й тієї, що спрямована на зайняття контрабандною діяльністю, характерна сьогодні для багатьох країн світу, спостерігається і в Україні. Транснаціональні злочинні угруповання, що діють на території України і займаються контрабандною діяльністю, використовують такі сприятливі для них фактори, як спрощення порядку перетинання кордонів країни, слабкість правової бази запобігання транснаціональній злочинності, недосконалість прикордонного, митного й іншого контролю тощо. Тому серед перспективних сфер та напрямів транснаціональної злочинної діяльності виокремлюються контрабандні операції, адже завдяки контрабанді перевозяться різного роду товари, предмети рослинного і тваринного світу, та й більше – люди як потерпілі від торгівлі людьми, що приносять величезні прибутки злочинним структурам.

Однак не дивлячись на такі негативні процеси, все ж через розмаїтість форм і проявів транснаціональної злочинності єдиного визначення її поняття поки не вироблено. У світовій кримінологічній літературі ще не напрацьовано загальноприйнятого та беззаперечного визначення поняття транснаціональної організованої злочинності, те ж саме можна сказати і про міжнародні документи, які по-різному трактують цей злочинний феномен. Зміст поняття «транснаціональна організована злочинність» рядом авторів визначається по-різному: на базі опису її найбільш типових ознак, через характеристику транснаціональних злочинних організацій, а також за допомогою визначення більш широкого поняття «транснаціональної злочинності» (Зорін, 1997: 20) і більш вузького поняття «діяльність транснаціональних кримінальних корпорацій» (Зорін, 1997: 11).

Власне, термін «транснаціональний» означає рух, перехід чогось за межі національного кордону.

Згідно з Конвенцією ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 р. (Палермо, Італія) ознаками, що характеризують транснаціональність злочину, є, зокрема такі:

- 1) він вчинений у більш ніж одній державі;
- 2) він вчинений в одній державі, але істотна частина його підготовки, планування, керівництва або контролю має місце в іншій державі;
- 3) він вчинений в одній державі, але за участі організованої злочинної групи, яка здійснює злочинну діяльність у більш ніж одній державі; або
- 4) він вчинений в одній державі, але його істотні наслідки мають місце в іншій державі (Конвенція, 2000: 4).

Тож очевидно, що головна ознака транснаціональності злочину, в тому числі й контрабанди, є наявною в разі, якщо він вчиняється в декількох країнах незалежно від кордонів.

Із цих ознак випливає обов'язковість багатосторонньої криміналізації та пеналізації відповідних діянь. Іншими словами, «транснаціональність» включає питання криміналізації певного діяння в кількох

держав, готування/вчинення/настання наслідків такого злочину більш ніж в одній державі, а також країн походження та діяльності злочинців. Усе це зумовлює юрисдикцію «зацікавлених» держав у притягненні винних до відповідальності. Йдеться про, фактично, утворення спільного кримінально-правового простору. В іншому випадку будуть відсутні правові підстави для визнання певних діянь злочинами та, як наслідок, для запобігання цим проявам. Звернемо увагу, що формальне визначення злочину через ознаку кримінальної протиправності є принциповим положенням більшості цивілізованих правових систем світу.

Ураховуючи те, що транснаціональна злочинність зачіпає інтереси більш, ніж однієї держави, виходячи за межі національних кордонів, почасти відбувається змішування понять «транснаціональна організована злочинність» і «міжнародна злочинність» (Денисович, 2010: 3).

Зокрема, поняття «міжнародна злочинність» є, за своє суттю, родовим і включає: міжнародні злочини (найбільш тяжкі злочини, що посягають на мир та безпеку людства), злочини міжнародного характеру (злочини, що посягають на відносини між державами) та «злочини з іноземними елементами чи міжнародними зв'язками» (звичайні кримінальні злочини, що мають одну особливість – іноземний елемент) (Зелінська, 2003: 89). Тож, очевидно, поняття міжнародної злочинності куди ширше від визначення транснаціональної злочинності, оскільки разом із «транснаціональністю» включає «наднаціональні» ознаки злочинності.

Взагалі, як зазначала Н.А. Зелінська, міжнародні злочини частіше всього вчиняються не у «чистому вигляді», а як порушення норм та принципів міжнародного права, вони пов'язані із вчиненням «звичайних» злочинів (умисні вбивства, корупційні злочини, різного корисні злочини, куди входить і заняття контрабандою тощо) (Зелінська, 2003: 100). Свого міжнародного характеру вони набувають у разі наявних у них транснаціональних ознак. Тож контрабандна діяльність відноситься до останніх.

Зрозуміло, стислий наукове осмислення не дає змоги всебічно та глибоко дослідити й усвідомити всього розмаїття розглядуваних понять. Але вже наявний рівень дослідження даної проблеми дає змогу констатувати, що нині транснаціональна організована злочинність – це складний об'єкт для наукового дослідження в силу своєї багатогранності та тотальної антипрозорості.

Щодо ознак транскордонності злочину, то, не дивлячись на загрози, які створює транскордонна злочинність, та необхідність стримання її розмаху, на законодавчому рівні також відсутня чітка дефініція цього поняття, що призводить до перекручування сутності останнього та впливає на достовірність даних про транснаціональні кримінальні прояви.

Зрозуміло, що вироблення однозначного та всеохоплюючого визначення такого складного та багатовекторного явища – практично нездійсненне завдання, але принаймні варто було б окреслити ознаки або критерії відмежування цього виду злочинності від інших деструктивних проявів, що в подальшому буде визначати характер та зміст заходів протидії, організацію співпраці відповідних інституцій. Відсутня єдність у трактуванні змісту транскордонної злочинності і серед науковців.

Аналіз науково-практичних досліджень дозволяє виділити два основних підходи до розуміння сутності транскордонної злочинності:

1) широкий, згідно з яким транскордонний злочин розглядається як вид міжнародного злочину, наділений двома основними ознаками: вихід за межі національних кордонів, тобто поширення злочинних дій або їх наслідків на територію більш, ніж однієї держави; та криміналізація таких дій хоча б в одній державі. При цьому перетин кордону може бути як фактичним (наприклад, контрабанда валюти), так і віртуальним (переказ злочинно здобутих коштів через банківські установи);

2) вузький, згідно з яким виділяють специфічні риси транскордонної злочинності поряд із загальними ознаками транснаціональної. Визначальною характеристикою транскордонних злочинів є місце їх вчинення – зони митного і прикордонного контролю, тобто концентрація злочинних елементів в обмеженому специфічному просторі, наближеному до міждержавного кордону (Дорошенко, 2003: 55).

Думається, що в рамках саме останнього підходу доцільно в теоретичному та практичному плані вести мову про сутність та прояви транскордонної злочинності.

Тож можна говорити про те, що транскордонна злочинність поряд із транснаціональністю (що зумовлено виходом за межі однієї держави) має регіональний характер, тобто реалізується у прикордонній або митній території суміжних держав. Разом із тим ключовим моментом, що визначає механізм транскордонної злочинної діяльності, є її організований характер, що не є фікцією, чимось надуманим або перебільшеним

Таким чином, поняття транснаціональності ширше, аніж поняття транскордонності. Через ці обставини вбачається, що більш аргументованим є визначення контрабанди саме як транскордонного злочину – злочину, безпосередньо пов'язаного з перетинанням певними товарами/предметами кордону держави. Взагалі є цілком логічним, коли діяльність криміногенних структур у сфері контрабандних потоків головним чином сконцентрована в межах прикордонних територій. Адже факт вчинення контрабанди відбувається саме під час перетину кордону країни, коли особа намагається приховати певними способами різні товари.

При цьому в разі транзитного перетину контрабандними товарами кордонів декількох держав, контрабанда набуває ознак саме транснаціонального злочину.

Контрабандисти, ігноруючи державні кордони, налагоджують взаємовигідні транскордонні злочинні зв'язки, освоюють нові ринки незаконного збуту товарів і послуг, використовують недосконалість і розбіжності національних законодавчих систем для ухилення від сплати податків та ухилення від відповідальності, активно застосовуючи при цьому транснаціональну корупцію, стимулюють представників владних структур суміжних країн з обох боків кордону співпрацювати з криміналітетом.

Загалом контрабанду можна розуміти у двох взаємопов'язаних аспектах:

1) економічному, де контрабандою слід вважати всі види діяльності, які пов'язані з незаконним переміщенням будь-яких товарів та предметів через кордон – тобто як частину тіншової економіки, її міжнародного сегменту, який включає суто кримінальний бізнес (коли йдеться про предмети, які обмежені або заборонені у цивільному обігу) та нелегальну економічну діяльність (незаконні операції з дозволеними товарами);

2) виключно правовому, де контрабанду слід розділити на злочин – власне контрабанда (як кримінально карне діяння), та правопорушення – «товарна контрабанда» (порушення митних правил). Хоч, як показує практика, існування останньої тільки стимулює контрабандистів до розширення своєї діяльності. Адміністративна відповідальність жодним чином не утримує осіб від вчинення незаконного переправлення товарів через кордон. А навпаки, таким чином Україна фактично годує окремих контрабандистів та транснаціональні злочинні угруповання.

Наприклад, важливим є питання належної відповідальності за незаконне перевезення дорогоцінного каміння: в переліку предметів за ст. 201 Кримінального кодексу України взагалі немає ні металів, ні коштовностей, що можна прослідкувати й у випадках із незаконним перевезенням бурштину, за який передбачено адміністративну відповідальність. Тому контрабандистів накладання штрафу аж ніяк не зупиняє, і цей вид «бізнесу» успішно процвітає.

Хоч певні кроки щодо встановлення більш жорсткої міри покарання за «товарну контрабанду» були зроблені, але суттєвих результатів не дали. Наприклад, щодо підакцизних товарів, то з депутатської ініціативи було подано два законопроекти – Закон «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо криміналізації контрабанди підакцизних і контрафактних товарів (продукції) у великих розмірах» від 14.05.2015 № 2840 (Проект Закону, 2015) та «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо криміналізації контрабанди алкогольних напоїв, тютюнових виробів» від 07.10.2015 р. № 3254 (Проект Закону). Їх просування залишилось на стадії зауважень Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності.

Контрабанда не знаходить своє закріплення в одній статті Кримінального кодексу України, фактично вона наявна й у Митному кодексі, де закріплюються статті, що встановлюють відповідальність за згадану вже раніше «товарну контрабанду», яку в 2012 р. було визнано адміністративним правопорушенням, тобто декриміналізовано.

Так, кримінальна контрабанда – це контрабанда наркотичних речовин, зброї, вибухових та радіоактивних речовин тощо (ст. 201, 203, 305 КК). Також гостро стоять питання щодо транскордонної контрабанди та торгівлі людьми. Україна класично є постачальником «живого товару» до країн Західної Європи. Найчастіше постраждалими стають жінки та діти.

Економічній контрабанді (ст. 458-467 Митного кодексу України) сприяє різниця в цінах із суміжними країнами на ряд товарів та значна кількість внутрішніх факторів. Сьогодні основними об'єктами незаконного переміщення через кордон є: підакцизні товари, валюта та валютні цінності, автомобілі, стратегічна та промислова сировина, металобрухт, кольорові та дорогоцінні метали, культурні та історичні цінності тощо.

Тож транскордонний організований характер вчинення контрабанди свідчить про те, що для контрабандистів не існує кордонів і не існує обмежень – переправити через державний кордон вони можуть будь-який товар/предмет/людину. Місцем вчинення контрабанди виступає саме державний кордон, через це й очевидно, що контрабанда посягає на національну безпеку держави, особливо на економічну безпеку. Кордони служать лише перепорою для переслідування та нейтралізації представників злочинних угруповань, що займаються контрабандною діяльністю. Відтак задля досягнення безпеки від криміногенних у прикордонних регіонах необхідна результативна співпраця суміжних держав.

Взагалі контрабанда завжди сприймалась суспільством як явище протиправне й суспільно небезпечне, що несе загрозу для економічних інтересів країни, громадської безпеки, норм моралі, безпеки життя, здоров'я населення та національної безпеки держави загалом. Тому одним із заходів щодо протидії контрабанді, в тому числі й тій, що носить транснаціональний характер, вбачається перспективним об'єднання видів контрабанди в один вид злочину, відповідальність за який слід закріпити в одній статті КК України із чітко вказаним переліком предметів контрабанди. При цьому розташування цієї статті вбачається доцільним саме в розділі злочинів у сфері недоторканності державного кордону.

Висновки. Таким чином, із наведеної аргументації можна дійти таких висновків. Поняття транснаціональності ширше, аніж поняття транскордонності.

Через наведене ствердження стає очевидним, що контрабанда носить, по суті, безпосередньо транскордонний характер, але в разі вчинення контрабанди шляхом транзиту контрабандних товарів через кордони декількох держав контрабанда набуває ознак саме транснаціонального злочину.

Також доречним убачається і необхідність актуалізувати питання про об'єднання видів контрабанди в один вид злочину, розташування якого є доцільним у розділі злочинів у сфері недоторканності державного кордону.

Список використаних джерел:

1. Вербенський М.Г. Кримінологічна характеристика злочинів, що складають ядро транснаціональної організованої злочинності. *Право і суспільство*. 2010. № 1. С. 132–140.
2. Воронин Ю.А. Транснациональная организованная преступность: Монография. Екатеринбург : Изд-во УрГЮА, 1997. 72 с.
3. Денисович В.В. Соотношение понятий «организованная преступность», «транснациональная организованная преступность» и «международная преступность». 2010. URL : <http://law.edu.ru/doc/document.asp?docID=1251170> (дата звернення: 20.10.2020 року).

4. Дорошенко А.Д. Фактор транснаціональної злочинності в сучасних міжнародних відносинах : дис. ... канд. політ. наук НАН України; Інститут світової економіки і міжнародних відносин. Київ, 2003. 187 с.
5. Зелінська Н.А. Політичні злочини в системі міжнародної злочинності / Одес. юрид. академія. Одеса : Фенікс, 2003 р. 400 с.
6. Зорин Г.А. Понятие и основные признаки транснациональной преступности. Гродно : Изд. Гродн. филиала «Негосударственного института современных знаний», 1997. 55 с.
7. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності: Міжнародний документ від 15.11.2000. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text (дата звернення: 20.10.2020 року).
8. Проект Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо криміналізації контрабанди підакцизних і контрафактних товарів (продукції) у великих розмірах» від 14.05.2015 № 2840. URL : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/XH26W00A.html (дата звернення: 20.10.2020 року).
9. Проект Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо криміналізації контрабанди алкогольних напоїв, тютюнових виробів» від 07.10.2015 р. № 3254. URL : https://ips.ligazakon.net/document/view/xh2ie00a?ed=2016_01_26 (дата звернення: – 20.10.2020 року).

References:

1. Verbenskii M. G. (2010) Kriminologichna karakteristika zlochiniv, scho skladayut yadro transnacionalnoi zlochinosti. складають ядро транснаціональної організованої. [Criminological characteristics of crimes that form the core of transnational organized crime] Pravo i suspilstvo. – Law and society, № 1 [in Ukrainian].
2. Voronin U. A. (1997) Transnacionalnaya organizovanaya prestupnost [Transnational organized crime]. Ekaterinburg, Publishing UrGUA [in Russian].
3. Denisovich V. V. (2010) Sootnoshenie ponyatii «organizovanaya prestupnost», «transnacionalnaya organizovanaya prestupnost» i «mezhdunarodnaya prestupnost». [Correlation of the concepts of «organized crime», «transnational organized crime» and «international crime»]. URL: <http://law.edu.ru/doc/document.asp?docID=1251170>.
4. Doroshenko A. D. (2003) Faktor transnacionalnoi zlochinosti v suchasnihih miznarodnihih vidnosinakh. [The factor of transnational crime in modern international relations]. Kiev, NAN of Ukrain. Extended abstract of candidate's thesis [in Ukrainian].
5. Zelinska N. A. (2003) Politichni zlochini v sistemі miznarodnoi zlochinosti. [Political crimes in the system of international crime]. Odessa, Feniks [in Ukrainian].
6. Zorin G. A. (1997) Ponyatie i osnovnie priznaki transnacionalnoi prestupnosti. [The concept and main features of transnational crime]. / Grodno [in Russian].
7. United Nations Convention against Transnational Organized Crime: International document of 15.11.2000. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text.
8. Proect zakonu Pro vnesenya zmin do Criminal kodex Ukraini schodo criminalizacii kontrabandi pidakciznih kontrafactnih tovariv (produkcii) u velikih rozmirah 14 travnya 2015 roku № 2840. (Draft Law On Amendments to the Criminal Code of Ukraine on Criminalization of Smuggling of Excisable and Counterfeit Goods (Products) in Large Sizes from may 14 2015 №2840) URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/XH26W00A.html.
9. Proect zakonu Pro vnesenya zmin do Criminal kodex Ukraini schodo criminalizacii kontrabandi alkogolnih napoiv, tutunovih virobiv 07 zovtnya 2015 roku. № 3254. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/xh2ie00a?ed=2016_01_26.

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.4.2.21>

ОКРЕМА ДУМКА СУДДІ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ПРОЯВ ПРИНЦИПУ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДДІВ

Павло Прохоров

аспірант кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»,

суддя

Київського районного суду міста Одеси (Одеса, Україна)

ORCID ID: 0000-0003-2504-0386

Анотація. Якщо справа розглядається колегіально, суддя, не згідний з іншими суддями, має право висловити власну окрему думку, яка не оголошується в судовому засіданні, але долучається до матеріалів справи. Установлено, що в більшості випадків нормативного обов'язку письмово викладати свою незгоду з винесеним рішенням українське законодавство не містить, реалізація права висловлення своєї незгоди залишається на розсуд судді.

Чинним законодавством не встановлено положень щодо настання певних правових наслідків на підставі окремої думки судді. Цей судовий акт є радше додатковим і стосується конкретної справи. На основі аналізу